Kolmapäev, 11. november 2020

P9_TA(2020)0292

Geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5)

Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D068779/01 – 2020/2838(RSP))

(2021/C 415/02)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D068779/01,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 ([1]) geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta, eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,

— võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 15. septembril 2020. aastal toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 ([2]) (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) artikleid 11 ja 13,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 28. novembril 2019. aastal vastu võetud ja 20. jaanuaril 2020. aastal avaldatud arvamust ([3])

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ([4]),

---

([1]) ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

([2]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

([3]) EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb geneetiliselt muundatud sojaoa SYHT0H2 hindamist toiduks ja söödaks kasutamise ning impordi ja töötlemise puhul määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO-DE-2012-111), EFSA Journal 2020; 18(1):5946, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.5946
,

([4]) Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles on esitatud GMOde lubamisele vastuväiteid. Peale selle on parlament oma üheksandal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028);
— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029);

Kolmapäev, 11. november 2020

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 8. augustil 2012 esitas Syngenta Crop Protection AG oma sidusettevõtja Syngenta Crop Protection NV/SA kaudu Saksamaa pädevale asutusele taotluse (edaspidi „taotlus“) vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17; arvestades, et taotlus hõlmas geneetiliselt muundatud sojauba (*Glycine max* (L.) Merr.) SYHT0H2 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest toodetud toidu, toidu koostisosade ja sööda turule laskmist; arvestades, et taotlus hõlmas ka selliste toodete turule laskmist, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 või koosnevad sellest ning mida kasutatakse muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid ei kasutata viljelemiseks;

B. arvestades, et EFSA võttis 28. novembril 2019. aastal selle taotluse suhtes vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 20. jaanuaril 2020. aastal;

C. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 on välja töötatud selleks, et anda tolerantsus glufosinaatammooniumi ning herbitsiidsete toimeainete mesotriooni ja muude p-hüdroksüfenüülpüruvaadi dioksügenaasi (HPPD) inhibeerivate herbitsiidide suhtes ([5]);

Täiendavate herbitsiidide jääkide hindamise puudumine

D. arvestades, et on tõestatud, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamisega kaasneb herbitsiidide ulatuslikum kasutamine, mis on suurel määral tingitud herbitsiiditolerantse umbrohu tekkest ([6]); arvestades, et seetõttu võib eeldada, et geneetiliselt muundatud sojaoa SYHT0H2 põllukultuurid puutuvad kokku nii täiendavate herbitsiidide (glufosinaadi ja HPPDd inhibeerivate herbitsiidide) suuremate kui ka korduvannustega, mistõttu on võimalik, et nende ainete jääkide kogus saagis suureneb;

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030);

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACSGHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054);

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055);

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioone MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056);

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057);

— Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).

([5]) EFSA arvamus, lk 1.

([6]) Vt nt Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiidikindlad põllukultuurid, umbrohud ja herbitsiidid: ülevaade ja mõju), Environmental Management, jaanuar 2016, 57(1), lk 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 ja Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ (Geneetiliselt muundatud põllukultuuride mõju pestitsiidide kasutamisele USAs – esimesed 16 aastat), Environmental Sciences Europe 24, 24 (2012), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24, ja Schütte, G., Eckerstorfer, M., Rastelli, V. et al., „Herbicide resistance and biodiversity: agronomic and environmental aspects of genetically modified herbicide-resistant plants“ (Herbitsiidiresistentsus ja elurikkus: geneetiliselt muundatud herbitsiidiresistentsete taimede agronoomilised ja keskkonnaaspektid), Environmental Sciences Europe 29, 5 (2017), https://link.springer.com/article/10.1186/s12302-016-0100-y

Kolmapäev, 11. november 2020

E. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud kategooria 1B reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 ([7]) sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaat oli liidus kasutamiseks heaks kiidetud ajavahemikuks, mis lõppes 31. juulil 2018. aastal ([8]);

F. arvestades, et EFSA andmetel võib järeldada, et HPPDd inhibeerival herbitsiidil mesotrioonil on endokriinfunktsiooni kahjustavad omadused, samas kui mesotriooni lagunemisprodukti AMBA genotoksilist potentsiaali „ei saa välistada“ ([9]);

G. arvestades, et riskihindamisel peeti täiendavateks herbitsiidideks ainult glufosinaati ja mesotriooni; arvestades siiski, et HPPDd inhibeerivate herbitsiidide hulka kuulub palju herbitsiide, sealhulgas isoksaflutool, mida võib seetõttu sellel geneetiliselt muundatud sojaoal suurtes kogustes kasutada; arvestades, et liidu poolt heaks kiidetud ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuse kohaselt on isoksaflutool väga mürgine veeorganismidele ja arvatavasti kahjustab loodet ([10]);

H. arvestades siiski, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide ning nende võimaliku kombineeritud mõju (kokteiliefekti) hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOde loaandmismenetluse käigus ei tehta; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest asjaomaste geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ja lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise;

I. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 ([11]) kohaselt tuleks liidus lubamatute herbitsiidide jääke toiduks ja söödaks imporditud põllukultuurides hoolikalt kontrollida ja jälgida;

J. arvestades, et liidu kooskõlastatud mitmeaastase kontrolliprogrammi raames aastateks 2020, 2021 ja 2022 ei ole liikmesriigid siiski kohustatud imporditud sojaubades glufosinaati mõõtma ([12]); arvestades, et ei saa välistada, et geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 või sellest saadud toiduks või söödaks kasutatavad tooted võivad ületada jääkide piirnorme, mis on kehtestatud tarbijakaitse kõrge taseme tagamiseks;

K. arvestades, et seetõttu ei saa järeldada, et geneetiliselt muundatud sojaoa SYHT0H2 tarbimine oleks inimeste ja loomade tervisele ohutu;

L. arvestades, et 2020. aasta jaanuaris esitletud rahvusvahelise uurimisprojekti „Risk Assessment of genetically engineered organisms in the EU and Switzerland“ („Geneetiliselt muudetud organismide riskihindamine ELis ja Šveitsis“) tulemuste põhjal järeldati, et liidu GMOde riskihindamisel ei võeta piisavalt arvesse rahvatervisele ja keskkonnale avalduvaid ohte, sealhulgas terviseohte, mis on seotud herbitsiiditolerantsetest geneetiliselt muundatud taimedest saadud toodete tarbimisega ([13]);

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

([8]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

([9]) EFSA Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance mesotrione (EFSA järeldused toimeaine mesotriooni pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse hindamise kohta). EFSA Journal 2016; 14(3):4419, lk 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419

([10]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

([12]) Komisjoni 28. märtsi 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/533 ELi kooskõlastatud mitmeaastase kontrolliprogrammi kohta aastateks 2020, 2021 ja 2022, et tagada vastavus pestitsiidijääkide piirnormidele ja hinnata tarbijate kokkupuudet taimses ja loomses toidus või selle pinnal esinevate pestitsiidijääkidega (ELT L 88, 29.3.2019, lk 28).

([13]) https://www.testbiotech.org/en/content/research-project-rages

Kolmapäev, 11. november 2020

Liikmesriikide pädevate asutuste märkused

M. arvestades, et liikmesriikide pädevad asutused esitasid kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul EFSA-le märkusi ([14]); arvestades, et kriitilised märkused hõlmavad muret, et geneetiliselt muundatud sojaoa SYHT0H2 impordi korral ei ole tehtud herbitsiidijääkide ja tarbijate tervisele avalduva võimaliku ohu analüüsi, et toksikoloogilised andmed on ebapiisavad ning et seetõttu ei ole võimalik hinnata geneetiliselt muundatud sojaoast SYHT0H2 toodetud toidu tarbimisega seotud võimalikku ohtu, et keskkonnatervise hindamise järelduste tegemiseks vajalik teave ei ole täielik ja et enne loa andmist tuleks esitada üksikasjalik seirekava;

Ebademokraatlik otsuste tegemine

N. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 15. septembril 2020 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei toetanud loa andmist;

O. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline ([15]), et ta jätkab GMOdele loa andmise otsuste vastuvõtmist ilma liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamuseta, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid on geneetiliselt muundatud toidu ja sööda lubade puhul muutunud normiks;

P. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (kolm resolutsiooni); arvestades, et Euroopa Parlament on oma üheksandal ametiajal siiani vastu võtnud kaheksa vastuväidet; arvestades, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei pooldanud nende GMOde lubamist; arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski geneetiliselt muundatud organismidele lubade andmist;

Q. arvestades, et määruse (EL) nr 182/2011 kohaselt võib komisjon otsustada GMO-le luba mitte anda, kui apellatsioonikomitees puudub liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamus ([16]); arvestades, et sellega seoses ei ole vaja õigusakte muuta;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

R. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatakse, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning nõutakse, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

S. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri hiljutises aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju ([17]); arvestades, et kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine ([18]);

([14]) Liikmesriikide märkustega geneetiliselt muundatud sojaoa SYHT0H2 kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2012-00753

([15]) Vt näiteks komisjoni 22. aprillil 2015 esitatud seadusandliku ettepaneku (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1829/2003 seoses liikmesriikide võimalusega piirata oma territooriumil geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamist või see keelata) seletuskirja ja 14. veebruaril 2017 esitatud seadusandliku ettepaneku (millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011) seletuskirja.

([16]) Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

([17]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/SRToxicsandhumanrights/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx

([18]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

Kolmapäev, 11. november 2020

T. arvestades, et EFSA leidis, et kui reproduktiivtoksiliseks liigitatud glufosinaati kasutatakse geneetiliselt muundatud maisi puhul umbrohutõrjeks, ületab kasutajate hinnanguline kokkupuude selle ainega lubatavat taset isegi siis, kui kasutati isikukaitsevahendeid ([19]); arvestades, et kasutajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on suuremad;

U. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse vähenemise üks peamisi põhjusi on raadamine; arvestades, et maakasutuse ja selle muutuse põhjustatud heitkogused, peamiselt raadamise tagajärjel, on fossiilkütuste põletamise järel kliimamuutuste tähtsuselt teine põhjus ([20]); arvestades, et Pariisi kliimakokkulepe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel vastu võetud ülemaailmne bioloogilise mitmekesisuse strateegiline kava aastateks 2011–2020 ning Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid edendavad metsade säästvat majandamist ning nende kaitset ja taastamist ([21]); arvestades, et kestliku arengu 15. eesmärk hõlmab eesmärki peatada 2020. aastaks raadamine ([22]); arvestades, et metsadel on mitmekülgne roll, mis toetab enamiku kestliku arengu eesmärkide saavutamist ([23]);

V. arvestades, et soja tootmine on üks peamisi põhjusi, miks toimub raadamine Lõuna-Ameerikas Amazonases, Cerrados ja Gran Chacos; arvestades, et Brasiilias on 97 % ja Argentinas 100 % kasvatatavast sojast geneetiliselt muundatud soja ([24]);

W. arvestades, et suuremat osa geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridest, mida on lubatud Brasiilias ja Argentinas kasvatada, on lubatud ka liitu importida ([25]); arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaoa SYHT0H2 kasvatamine Argentinas on juba lubatud ([26]);

X. arvestades, et komisjoni analüüsis leiti, et soja on pikka aega olnud liidu jaoks kõige olulisem tegur, mis on suurendanud üleilmset raadamist ja sellega seotud heitkoguseid ning mis moodustab peaaegu poole kogu liidu impordist põhjustatud raadamisest ([27]);

([19]) EFSA järeldused toimeaine glufosinaadi pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse hindamise kohta, EFSA Scientific Report (2005) 27, 1-81, lk 3, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r

([20]) Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, COM(2019)0352, lk 1.

([21]) Sama, lk 2.

([22]) Vt eesmärki 15.2: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/

([23]) Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, COM(2019)0352, lk 2.

([24]) International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (põllumajanduse biotehnoloogia rakenduste omandamise rahvusvaheline talitus (ISAAA)), „Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“ („Kaubanduslike biotehnoloogiliste / geneetiliselt muundatud põllukultuuride üleilmne staatus 2017. aastal. Biotehnoloogiliste põllukultuuride kasutus kasvab hüppeliselt tänu 22 aastaga kogunenud majanduslikule kasule“), ISAAA Brief nr 53 (2017), lk 16 ja 21, http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

([25]) Kui vaadata 2020. aasta oktoobri seisuga andmeid kahes andmebaasis (geneetiliselt muundatud toidu ja sööda ühenduse register (https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/index_en.cfm) ja ISAAA muundatud geneetilisele materjalile lubade andmise andmebaas (https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/)), saab välja arvestada, kui suurt osa geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridest, mida on lubatud Brasiilias ja Argentinas kasvatada, on lubatud ka liitu importida. Brasiilia: 17-st viljelusloaga geneetiliselt muundatud sojaoa kultuurist 12 on praegu lubatud liitu importida ja kolme geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuri impordiloa andmine on pooleli. Argentina: 15-st viljelusloaga geneetiliselt muundatud sojaoa kultuurist 10 on praegu lubatud liitu importida ja kolme geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuri impordiloa andmine on pooleli.

([26]) http://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp?EventID=358&Event=SYHT0H2

([27]) Komisjoni tehniline aruanne 2013-063 „The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation“ (ELi tarbimise mõju raadamisele: põhjalik analüüs ELi tarbimise mõju kohta raadamisele). Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraadi rahastatud uuring, mille viisid läbi VITO, IIASA, HIVA ja IUCN NL, http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf, lk 23–24. Ajavahemikus 1990–2008 importis liit põllumajandus- ja taimekasvatussaadusi mahus, mis põhjustas raadamist 90 000 km² ulatuses. Taimekasvatussaaduste osa selles oli 74 000 km² (82 %) ning õlikultuuride osa oli kõige suurem (52 000 km²). Sojaoad ja sojakook moodustasid sellest 82 % (42 600 km²), mis vastab 47 %-le kogu liidu impordist põhjustatud raadamisest.

Kolmapäev, 11. november 2020

Y. arvestades, et hiljutises eelretsenseeritud teadusuuringus leiti, et liidul on Brasiiliast imporditud soja tõttu maailma kõige suurem süsinikujalajälg – 13,8 % suurem kui suurimal soja importijal Hiinal, kuna ELi puhul on metsaraadamisest tingitud heitkogused suuremad ([28]); arvestades, et ühes teises hiljutises uuringus leiti, et ligikaudu viiendik Brasiilia Amazonase ja Cerrado piirkonnast peamiselt loomasöödaks liitu eksporditavast sojast võib olla seotud ebaseadusliku raadamisega ([29]); arvestades, et suur raadamine soodustab Amazonase metsatulekahjude teket; arvestades, et 2019. aasta teatises ([30]) väljendas komisjon soovi kaitsta ja taastada maailma metsi; arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas metsade ülemaailmne kaitse on komisjoni hiljuti avaldatud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia ([31]) peamine eesmärk;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([32]) sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu, keskkonna ja tarbijate huvide kindla kaitse tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

4. tunneb heameelt selle üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja võtta arvesse kestlikkust ([33]); väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et 28. septembril 2020 andis komisjon impordiloa ([34]) veel ühele geneetiliselt muundatud sojaoa kultuurile, hoolimata parlamendi ja enamiku liikmesriikide vastuseisust;

5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates täiel määral Euroopa Parlamendi; kutsub komisjoni üles andma teavet selle kohta, kuidas ja millise aja jooksul seda protsessi läbi viiakse;

6. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest kokkulepetest, nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid;

7. kordab oma üleskutset komisjonile lõpetada nii kasvatamiseks kui ka toiduks ja söödaks kasutatavate GMOde lubamine, kui liikmesriigid ei esita apellatsioonikomitees määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohast arvamust;

([28]) Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports" (Põllumajanduslike tooranite ruumilised jalajäljed. Brasiilia sojaekspordist tingitud CO_2 heite kaardistamine), Global Environmental Change, 62. osa, mai 2020, 102067. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623

([29]) Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, L., Gibbs, H., Figueira, D., „The rotten apples of Brazil's agribusiness", Science. 17. juuli 2020, 369. osa, nr 6501, lk 246–248, https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246

([30]) Euroopa Komisjoni teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks", https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0352&from=EN

([31]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi", mai 2020, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380&from=ET

([32]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

([33]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

([34]) https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100

8. kutsub komisjoni taas üles mitte andma luba herbitsiidikindlatele geneetiliselt muundatud põllukultuuridele enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, mis eeldab geneetiliselt muundatud põllukultuuride täiendavate herbitsiididega pihustamise jääkide, herbitsiidide lagunemisproduktide ja mis tahes kombineeritud mõju täielikku hindamist;

9. kutsub komisjoni taas üles lõimima herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede riskihindamise täielikult lisaherbitsiidide kasutamise ja nende jääkide riskihindamisega, olenemata sellest, kas geneetiliselt muundatud taime tahetakse liidus kasvatada või toidu ja söödana kasutamiseks liitu importida;

10. palub komisjonil mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;

11. väljendab heameelt selle üle, et komisjoni juhtprojekt Euroopa roheline kokkulepe on esitatud lahutamatu osana komisjoni strateegiast, millega rakendatakse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja viiakse ellu kestliku arengu eesmärgid; tuletab meelde, et kestliku arengu eesmärke on võimalik saavutada ainult siis, kui tarneahelad muutuvad säästvaks ja poliitikavaldkondade vahel luuakse koostoime ([35]);

12. väljendab veel kord muret selle pärast, et liidu suur sõltuvus loomasööda impordist sojaubade kujul põhjustab kolmandates riikides raadamist ([36]);

13. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada 2021. aasta juuniks seadusandlik ettepanek meetmete kohta, millega vältida raadamisega või metsa seisundi halvenemisega seotud toodete laskmist ELi turule või viia see miinimumini; seni, arvestades kiireloomulist vajadust piirata Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco metsade raadamist ning asjaolu, et liidu nõudlus geneetiliselt muundatud soja järele põhjustab selles piirkonnas metsade raadamist, kutsub komisjoni üles viivitamata peatama Brasiilias ja Argentinas kasvatatud geneetiliselt muundatud soja impordi, kasutades vajaduse korral määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklit 53, kuni on kehtestatud tõhusad õiguslikult siduvad mehhanismid, mis aitavad vältida raadamise ja sellega seotud inimõiguste rikkumistega seotud toodete liidu turule laskmist;

14. kordab oma nõuet, et rakendataks Euroopa taimse valgu tootmise ja sellega varustamise strateegiakava ([37]), mis võimaldaks liidul vähendada sõltuvust geneetiliselt muundatud sojaoa impordist ning luua lühemaid toiduahelaid ja piirkondlikke turge;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([35]) Euroopa Parlamendi 11. septembri 2018. aasta resolutsioon loodusvarade läbipaistva ja vastutustundliku majandamise ning metsade kohta arenguriikides (ELT C 433, 23.12.2019, lk 50), punkt 67.

([36]) Sama.

([37]) Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020) 0005), punkt 64).